

Capitolul 29: Uniunea Vamală

Introducere

*Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are **un nivel bun de pregătire** în domeniul uniunii vamale, în special în ceea ce privește alinierea legislativă. Statul a înregistrat **progrese bune**, în special în alinierea sistemului de declarații de tranzit vamal la Sistemul Vamal Informatic Nou al UE (NCTS). Capacitățile instituționale au fost, de asemenea, consolidate, iar Republica Moldova a aderat la Convenția de Tranzit Comun (CTC) începând cu 1 noiembrie 2025. De asemenea, țara a adoptat o Hotărâre de Guvern pentru înființarea unui sistem de trasabilitate a produselor din tutun.*

Capitolul 29 – Uniunea Vamală se referă la legislația UE care reglementează funcționarea uniunii vamale și controlul frontierelor externe. *Acquis-ul* include Codul Vamal al Uniunii și legislația aferentă de punere în aplicare, Nomenclatura Combinată, Tariful Vamal Comun, precum și dispozițiile privind clasificarea tarifară, scutirea de taxe vamale, suspendarea taxelor și anumite contingente tarifare. Sunt incluse, de asemenea, prevederi referitoare la aplicarea în vamă a drepturilor de proprietate intelectuală, controlul precursorilor de droguri, regimul bunurilor culturale, precum și prevederi privind cooperarea între administrațiile vamale ale statelor membre ale UE și asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal cu țările terțe.

Republica Moldova trebuie să asigure capacitățile necesare pentru aplicarea acestor norme, inclusiv prin utilizarea sistemelor electronice compatibile cu cele ale UE. Serviciul Vamal trebuie să aplice, de asemenea, reguli conexe privind comerțul exterior, sănătatea și securitatea.

UE a lansat Inițiativa Vamală Electronică pentru a crea un sistem digital unificat de schimb de date. În acest sens, a fost elaborat Planul Strategic Multianual (MASP) pentru coordonarea proiectelor IT din domeniul vamal.

În cadrul Serviciului Vamal, 42 de funcționari contribuie la procesul de integrare europeană. O provocare majoră o reprezintă consolidarea capacității administrative pentru a asigura un sistem vamal eficient și armonizat cu legislația UE.

În activitatea grupului de lucru responsabil de Capitolul 29: Uniunea Vamală, sunt implicate următoarele autorități:

- Serviciul Vamal,
- Ministerul Finanțelor,
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării,
- Banca Națională a Moldovei,
- Ministerul Culturii,
- Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile,
- Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale,
- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor,
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

În prezent, legislația națională este parțial armonizată cu *acquis-ul*: din 50 de acte europene relevante, 11 au fost transpuse integral, 7 parțial, iar 32 nu au fost încă transpuse.

Nivelul de aliniere a actelor UE

<u>21993A0527(01)</u>	<u>02015R2446-20220101</u>	<u>02015R2447-20210315</u>	<u>32019R0880</u>	<u>32024R0250</u>	<u>31991R3648</u>	<u>Link</u>
<u>02009D0477-20220625</u>	<u>32025R0512</u>	<u>52023PC0258</u>	<u>32021R1079</u>	<u>32024R0249</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>02021R0821-20220505</u>	<u>32023D2879</u>	<u>01987R2658-20210113</u>	<u>32009R0116</u>	<u>32018R0574</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>Link</u>	<u>02005R0111-20221003</u>	<u>32009R1186</u>	<u>02012R1081-20121212</u>	<u>32022R2399</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>32015R1011</u>	<u>32008D0070(01)</u>	<u>Link</u>	<u>02018R1672-20181112</u>	<u>32018D0576</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>32015R1013</u>	<u>02013R0952-20200101</u>	<u>32013R0608</u>	<u>32018R0573</u>	<u>32021R0776</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>
<u>21987A0813(01)</u>	<u>02015R2446-20220101</u>	<u>32013R1352</u>	<u>02012R0978-20220101</u>	<u>31997R0515</u>	<u>Link</u>	<u>Link</u>

verde - (transpus total), **galben** (transpus parțial), **alb** (netranspus)

29.1. Prezentarea generală a situației

29.1.1. Cadrul legislativ

Începând cu 1 ianuarie 2024, Republica Moldova a început aplicarea noului Cod Vamal, care este, în mare parte, aliniat la *acquis-ul* Uniunii Europene. Codul introduce procese automatizate pentru perceperea taxelor vamale și a altor taxe, precum și pentru contabilizarea și gestionarea datoriilor. Totodată, administrațiile vamale și fiscale dispun de proceduri pentru raportarea neregulilor și fraudelor către autoritățile competente. Cu toate acestea, infrastructura IT existentă necesită modernizare pentru a corespunde cerințelor sistemului tradițional de resurse proprii al UE. În acest sens a fost aprobat la data de 8 octombrie 2025 Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030. Acest document stabilește alinierea treptată a proceselor operaționale informatice la Codul Vamal al Uniunii, asigurând un mediu digital complet și interoperabil cu sistemele informatice ale UE.

Noua legislație vamală, împreună cu actele sale de punere în aplicare, conține dispoziții privind tranzitul, armonizate cu prevederile Convenției privind Tranzitul Comun la care Republica Moldova aderat din 1 noiembrie 2025.

Din noiembrie 2022, Republica Moldova aplică Programul de recunoaștere reciprocă a operatorilor economici autorizați (AEO) cu Uniunea Europeană. Până în prezent, Serviciul Vamal a eliberat autorizații AEO pentru 158 de operatori economici, dintre care 55 vizează securitatea și siguranța, fiind recunoscute în toate statele membre ale UE. Procedura de solicitare a statutului AEO a fost digitalizată și simplificată printr-o soluție informatică dedicată.

A fost lansat Sistemul de Decizii Vamale – o platformă electronică națională pentru gestionarea cererilor și emiterea autorizațiilor. De asemenea, a fost introdusă validarea automată a declarațiilor vamale și implementat Sistemul digital de traversare programată a frontierei – Border Queuing System (BQS).

A devenit aplicabil serviciul de declarare electronică a trimiterilor poștale începând cu 24 martie 2025, fiind digitalizat și procesul de solicitare a certificatelor de origine preferențială a mărfurilor.

Lansarea oficială a Sistemului Computerizat de Tranzit (NCTS) în Republica Moldova, care a avut loc la data de 1 noiembrie 2025, a marcat astfel începerea aplicării operaționale a mecanismului electronic de tranzit vamal compatibil cu cel al Uniunii Europene. Această realizare reprezintă un pas major în procesul de integrare în regimul de tranzit comun și va facilita schimbul de date vamale în timp real între Republica Moldova și autoritățile vamale ale statelor membre Uniunii Europene.

A fost asigurată aderarea la Convenția privind simplificarea formalităților în comerțul cu mărfuri, la Convenția privind regimul de tranzit comun și nemijlocit la Convenția internațională pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale și la Protocolul de modificare a Convenției internaționale pentru simplificarea și armonizarea regimurilor vamale.

De asemenea, Serviciul Vamal a întreprins măsuri pentru ca Republica Moldova să devină parte la Convenția regională cu privire la regulile de origine preferențiale Pan-Euro-Mediteraneene, în vederea aplicării mecanismului de cumul diagonal de origine între țările membre ale convenției.

Serviciul Vamal a implementat reforme pentru simplificarea și facilitarea comerțului transfrontalier: prin acordarea facilităților pentru exportatori, inclusiv statutul de Exportator Aprobant, asigurarea protecției drepturilor de proprietate intelectuală, eficientizarea selectivității controalelor, reducerea controalelor fizice la frontieră la import și export.

Ministerul Sănătății de comun cu Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale a întreprins măsuri de armonizare a cadrului legal național pentru a transpune Regulamentul (CE) nr. 111/2005 privind comerțul cu precursori de droguri și Regulamentele (UE) 2015/1011 și 2015/1013 privind norme suplimentare în acest domeniu, prin aprobarea Legii cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope, plantelor care conțin astfel de substanțe, precursorilor, substanțelor psihoactive noi și substituenților de droguri.

În ceea ce privește protejarea patrimoniului cultural, normele privind respectarea drepturilor asupra bunurilor culturale sunt, în mare parte, aliniate la legislația Uniunii Europene.

29.1.2. Cadrul administrativ

La nivel național, autoritățile competente responsabile de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului prenotat sunt Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal. În procesul de implementare sunt implicate și alte instituții relevante, precum: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Banca Națională a Moldovei, Ministerul Culturii (prin Serviciul de Evidență și Circulație a Bunurilor Culturale Mobile), Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, precum și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Serviciul Vamal implementează cu succes Programul „Customs” al Uniunii Europene, contribuind la consolidarea capacităților instituționale și la acumularea de cunoștințe esențiale pentru procesul de extindere. În cadrul Programului Operațional Comun România–Republica Moldova 2014-2020, a fost implementat cu succes un proiect al Uniunii Europene dedicat reconstrucției punctelor de trecere a frontierei moldo-române (Giurgiulești, Leușeni, Sculeni), în scopul facilitării comerțului transfrontalier.

În prezent, este în desfășurare modernizarea și reconstrucția infrastructurii vamale prin intermediul Programului „Mecanismul pentru Interconectarea Europei” (Connecting Europe Facility). Finanțarea este destinată dezvoltării infrastructurii transfrontaliere în punctele: Ungheni (Republica Moldova) – Ungheni (România), Leușeni – Albița și Giurgiulești – Galați.

Începând cu luna noiembrie 2025, Serviciul Vamal a lansat, la nivel național, Noului Sistem Computerizat de Tranzit. Din octombrie 2024, utilizarea acestui sistem a devenit obligatorie pentru toți operatorii economici care aplică regimul de tranzit pe teritoriul Republicii Moldova.

Tot în 2024, Serviciul Vamal a inițiat cu succes implementarea Sistemului de decizii vamale – o platformă electronică inovatoare pentru gestionarea cererilor și emiterea deciziilor vamale. Începând cu 10 decembrie 2024, operatorii economici pot utiliza acest sistem pentru a depune cereri în format digital, beneficiind de un proces transparent, rapid și eficient. În prima etapă, sistemul a fost aplicat pentru emiterea următoarelor tipuri de autorizații: statutul de destinatar agreeat; statutul de expeditor agreeat; utilizarea sigiliilor speciale; statutul de destinatar agreeat în sensul TIR; regimul vamal de admitere temporară; utilizarea garanției globale, inclusiv cu quantum redus sau exonerarea de la aceasta.

Suplimentar, pentru consolidarea capacităților administrative și instituționale ale personalului din instituțiile implicate, au fost inițiate misiuni de experți și activități de preluare a bunelor practici, prin intermediul instrumentului TAIEX al Uniunii Europene, precum și prin Programul „Customs”.

Totodată, în conformitate cu recomandările Comisiei Europene, prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 338-O din 18 septembrie 2024, a fost instituit Grupul de lucru pentru optimizarea și reforma structurii Serviciului Vamal. Acesta are ca obiectiv reorganizarea subdiviziunilor vamale, până la finele anului 2026, în vederea sporirii capacității, performanței și integrității instituției, precum și optimizarea proceselor de vămuire și de trecere a frontierei de stat. În contextul procesului de reorganizare, administrația vamală va optimiza procedurile interne și va asigura delimitarea clară a competențelor între subdiviziunile vamale.

Serviciul Vamal cu privire la capacitatea administrativă și operațională, va asigura consolidarea capacității instituționale prin promovarea unor standarde sporite de integritate și diminuarea riscurilor de corupție. Acest aspect presupune intensificarea proceselor de automatizare și optimizarea procedurilor interne de vămuire, precum și extinderea accesului operatorilor economici la proceduri vamale simplificate și digitalizate. Entitatea vamală va întreprinde acțiuni specifice în domeniile vamale vulnerabile la corupție, precum rotația periodică a efectivului vamal, monitorizarea strictă și evaluarea progreselor în aplicarea măsurilor anticorupție.

29.2. Planuri de viitor

29.2.1. Planuri legislative

Serviciul Vamal urmează să modifice și să completeze Codul Vamal nr. 95/2021, precum și Hotărârea Guvernului nr. 92/2023 privind punerea în aplicare a acestuia, în vederea transpunerii integrale a următoarelor acte legislative ale Uniunii Europene:

- Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind stabilirea Codului vamal al Uniunii;
- Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei, privind normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei, privind normele de aplicare a Codului vamal;
- Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului privind scutirile de taxe vamale;

- Regulamentele (UE) 2024/249 și 2024/250 privind cerințele comune pentru schimbul și stocarea de informații;
- Regulamentele (UE) nr. 608/2013 și 1352/2013 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale.

În colaborare cu *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării*, urmează modificarea Legii nr. 172/2014 privind Nomenclatura combinată a mărfurilor, pentru transpunerea:

- Regulamentului (CEE) nr. 2658/87 privind Nomenclatura tarifară și Tariful Vamal Comun;
- Regulamentului (UE) nr. 978/2012 privind sistemul generalizat de preferințe tarifare;
- Regulamentului (UE) 2021/2278 privind suspendarea taxelor vamale;
- Regulamentului (UE) 2021/2283 privind contingentele tarifare autonome.

Prin aprobarea unei Hotărâri de Guvern privind instituirea ghișeului unic vamal, va fi transpus Regulamentul (UE) 2022/2399 privind mediul aferent ghișeului unic al UE pentru vămi.

Ministerul Culturii, prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 470/2023, va asigura transpunerea următoarelor acte privind bunurile culturale:

- Regulamentul (UE) 2019/880;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079;
- Regulamentul (CE) nr. 116/2009;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012.

Banca Națională a Moldovei va modifica Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, precum și modificările de către Guvernul Republicii Moldova a Legii nr. 282/2004 privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase, iar Serviciul Vamal va actualiza Hotărârea Guvernului nr. 92/2023 pentru transpunerea:

- Regulamentului (UE) 2018/1672 privind controlul numerarului;
- Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/776 privind formulare și schimbul de informații.

Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale va asigura modificarea Hotărârii de Guvern nr. 1088/2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului.

Pentru domeniul asistenței administrative reciproce cu statele membre UE, Serviciul Vamal prin aprobarea Ordinului care va alinia:

- Regulamentul (CE) nr. 515/97 privind cooperarea administrativă în domeniul vamal și agricol.

În final, Serviciul Vamal va elabora și publica pe pagina web instituțională ghiduri și compendii din domeniul vamal, în scopul informării mediului de afaceri și altor actori interesați.

29.2.2. Implementarea Acquis și consolidarea capacităților administrative

În contextul Capitolului 29 "Uniunea Vamală", Republica Moldova se află la un stadiu moderat de pregătire. Respectiv, întru avansarea implementării reformelor pe Capitolul prenotat, urmează a fi consolidate capacitățile instituționale fapt enunțat de către Comisia Europeană în Raportul de extindere a Uniunii Europene pentru Republica Moldova din 2023 și 2024.

- *Serviciul Vamal* își propune automatizarea pe deplin a procesele de gestionare a riscurilor și de vămuire. În acest sens, *Serviciul Vamal* va continua măsurile necesare pentru consolidarea componentei informatice a administrației vamale prin implementarea graduală a Programul

național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 în vederea implementării prevederilor Codului Vamal, cu scopul de a realiza un mediu complet informatizat și interconectarea și interoperabilitatea acestora cu mediul vamal electronic al UE. Suplimentar, până la mijlocul anului 2026, se va depune efort pentru implementarea definitivă a Sistemului de Decizii Vamale (SDV) prin punerea în aplicare a 17 din cele 17 cereri/autorizații. Subsecvent va fi asigurată aprobat conceptul de Ghișeu Unic Vamal (Single Window Environment for Customs) și asigurarea interoperabilității între sisteme întru asigurarea implementării principiului de Ghișeului Unic Vamal. Prin urmare o prioritate pentru Serviciul Vamal va constitui sporirea resursele umane în subdiviziunile de IT.

- De comun cu *Ministerul Culturii*, se va dezvolta sistemul informatic pentru interoperabilitatea bazelor de date ale serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european ICG);

- *Administrația vamală* va asigura finalizarea pregătirilor juridice și tehnice pentru aderarea țării la Convenția privind regimul de tranzit comun și pentru punerea în aplicare și funcționalitatea deplină a Noul Sistem Computerizat de Tranzit;

- *Serviciul Vamal* va continua procesul de reorganizare a *Serviciului Vamal* demarat prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 338-O /2024, cu scopul de a spori capacitatea, performanța și integritatea acestuia, precum și să optimizeze procesele de vămuire și de trecere a frontierei pentru a avansa la un model operațional bazat pe risc;

- *Serviciul Vamal* își propune să continue campaniile de informare/instruire pentru mediul de afaceri și funcționarii vamali cu modificările și completările Codului vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021 și Regulamentului de punere în aplicare a acestuia Hotărârea Guvernului 92/2023. În acest sens, *Serviciul Vamal* urmează să publice pe pagina web instituțională Ghidurile/Compendiile Uniunii Europene aferente Capitolului 29: Uniunea Vamală;

- *Serviciul Vamal* își va intensifica eforturile de combatere a fraudei vamale, în special a contrabandei cu produse din tutun, prin organizarea evenimentelor comune cu Oficiul european de luptă antifraudă (OLAF) și stabilirea de noi canale de schimb de informații;

- *Serviciul Vamal* va continua implementarea bunelor practici în domeniul proprietății intelectuale prin asigurarea protecției la frontieră a drepturilor de proprietate intelectuală;

- *Serviciul Vamal* va multiplica beneficiile pentru Operatorii Economici Autorizați, inclusiv în contextul Recunoașterii reciproce a Programelor AEO cu UE , pentru a moderniza infrastructura vamală la punctele de trecere a frontierei de stat;

- *Serviciul Vamal* va continua implementarea programului „CUSTOMS” al UE pentru cooperare în domeniul vamal. În acest sens, fiind preconizată participarea la evenimentele de expertizare, preluarea de bune practici și experiențe prin instrumentele oferite de către Comisia Europeană (de ex. TAIEX, TWINNING).

29.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor planificate, realizarea acestora va fi acoperită din bugetul de stat, și de suportul partenerilor externi. Costul estimativ este de 1 066.5 mii lei, dintre care 68.8 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, 370.9 mii lei din asistență externă, iar deficitul de acoperire este de 627.7 mii lei.

Urmează a fi identificate potențiale surse, care la moment nu au o acoperire bugetară pentru implementarea Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 și reorganizarea subdiviziunilor și, după caz, a structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale.

La fel, parțial au acoperirea financiară acțiunile de implementare a Conceptul/ interoperabilitatea pentru a institui Ghișeul Unic Vamal; Sistemul informatic pentru interoperabilitatea bazelor de date ale Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile, ale Serviciului Vamal și ale altor autorități interesate pentru a îmbunătăți urmărirea și controlul introducerii și importului bunurilor culturale (similar sistemului european ICG).

Pentru modernizarea infrastructurii vamale, Republica Moldova va beneficia de asistența financiară prin intermediul Programul UE „Mecanismul pentru Interconectarea Europei” (conform condițiilor Programului, 50% sunt oferite sub formă de grant). La moment sunt în derulare proiectele privind dezvoltarea infrastructurii transfrontaliere: Ungheni (MD) - Ungheni (RO), Leușeni (MD) – Albița (RO) și Giurgiulești (MD) – Galați (RO).

Pentru acțiunile ce țin de preluarea bunelor practici și schimb de experiențe, partea financiară va fi acoperită de Programul „CUSTOMS” și instrumentele TAIEX, TWINNING.

Pentru acțiunile de elaborare și aprobare a actelor normative de transpunere și alinierea la standardele UE, partea financiară va fi asigurată de către bugetul instituțional.